

Stanovisko k výskytu ambrózie peřenolisté v ČR

10.9.2026 - Jan Mikulka, Jan Štrobach | Národní centrum zemědělského a potravinářského výzkumu

Ambrosia artemisiifolia L. patří mezi cizí expanzivní plevele, má pouze lokální význam. Konkurenčně silná rostlina, která zastiňuje okolní rostliny, odčerpává velké množství vody a živin z půdy. Patří mezi význačné pylové alergeny. Bývá využíván v léčitelství, semena obsahují olej. Pochází ze severní Ameriky. Na území našeho státu se dostala tzv. labskou cestou adventivů (lokalita v Polabí) s dováženými sojovými boby a sojovým odpadem. Ambrózie se k nám rozšířila také s obilím, železnou rudou, chlévským hnojem apod. V České republice se vyskytuje v klimaticky teplejších oblastech státu - Polabí, méně často na jižní Moravě a Ostravsku. Hojná je zvláště na jižním Slovensku, odkud se může dále šířit do České republiky. Roste převážně na ruderalních stanovištích - podél cest, vod, na rumišťích, skládkách, v železničních stanicích, na železniční trati, kolem lidských sídlišť, u polí, na okrajích polí a na jižní Moravě i na orné půdě - převážně v kukuřici.

Kořen rostliny je kulový, rozvětvený. Vytváří přímou, 10 - 150 (-200) cm vysokou, v horní části krátce větvenou, tupě čtyřhrannou, olýsalou, nebo chlupatou až huňatou lodyhu. Listy jsou velké, v obrysu vejčité, 1 - 3x peřenosečné, dělené v úkrojky různého tvaru, přitiskle chlupaté, horní střídavé, krátce řapíkaté, dolní vstřícné. Samčí úbory vyrůstají na vrcholu úžlabních nebo vrcholových hroznů, o průměru 4 - 5 mm. Světle žlutých květů je 10 - 100. Samičí úbory jsou méně četné, přisedlé, v úžlabí horních listů a na bázi hroznů se samčími úbory. Kvetou od srpna do října. Plody - nažky jsou obaleny srostlými listeny zákrovu. Jsou žluté až hnědé, až 3,5 mm dlouhé, 2,5 mm široké, obvejčité, na vrcholu s kuželovitým zobanem, pod kterým je 4-12 ostnitých výrůstků. Rozmnožuje se pouze nažkami, jedna rostlina jich vytvoří 2 000 - 3 000. Nažky jsou po dozrání dormantní. Klíčí z hloubky do 8 cm. Klíčící rostliny se objevují od jara do začátku léta. Semena se šíří převážně lidskou činností (např. dopravou), větrem, vodou a endozoochorně.

Na orné půdě lze ambrózii potlačit pravidelným zpracováním půdy, střídáním plodin, používáním vhodných herbicidů. Na nezemědělské půdě lze aplikovat totální herbicidy.

Postupně se rozšiřuje na nové lokality, jak na nezemědělské, tak i na zemědělské půdě. Šíří se z kukuřičného i do řepařského výrobního typu.

Doc. Ing. Jan Mikulka, CSc., Ing. Jan Štrobach, Ph.D.

<https://www.carc.cz/2026/09/10/stanovisko-k-vyskytu-ambrozie-perenoliste-v-cr>